

1506 (2022-2023) – Nr. 1
ingediend op 6 december 2022 (2022-2023)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Kathleen Krekels, Hilâl Yalçın en Hannelore Goeman

over het GO!-jaarverslag 2021

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Karolien Grosemans.

Vaste leden:

Arnout Coel, Koen Daniëls, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Annabel Tavernier;
Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder;
Loes Vandromme, Hilâl Yalçın;
Jean-Jacques De Gucht, Gwendolyn Rutten;
Johan Danen, Elisabeth Meuleman;
Hannelore Goeman.

Plaatsvervangers:

Marius Meremans, Axel Ronse, Nadia Sminate, Kris Van Dijck, Katja Verheyen;
Leo Pieters, Els Sterckx, Sam Van Rooy;
Katrien Schryvers, Brecht Warnez;
Els Ampe, Tom Ongena;
Stijn Bex;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

I.	Uiteenzetting door het GO!.....	4
1.	Speerpunt 1: Vlaamse toetsen.....	4
2.	Speerpunt 2: lerarentekort	4
3.	Speerpunt 3: transitie internaten en IPO's	5
4.	Speerpunt 4: strategisch plan GO! 2030	6
5.	Tot slot.....	7
5.1.	Positieve trend	7
5.2.	Knelpunten	7
5.3.	Vragen van de fracties.....	7
II.	Bespreking.....	9
1.	Tussenkomensten van de leden	9
1.1.	Elisabeth Meuleman	9
1.2.	Kathleen Krekels.....	9
1.3.	Hannelore Goeman	9
1.4.	Loes Vandromme	10
1.5.	Johan Danen	10
1.6.	Koen Daniëls	10
1.7.	Jan Laeremans	11
1.8.	Jean-Jacques De Gucht.....	11
2.	Antwoorden van Koen Pelleriaux.....	12
	Gebruikte afkortingen	16

Bijlagen: zie [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be

Op 10 november 2022 organiseerde de Commissie voor Onderwijs een gedachte-wisseling over het GO!-jaarverslag 2021, met Koen Pelleriaux, afgevaardigd bestuurder van het GO!.

De vragen van de fracties werden vooraf schriftelijk ingediend. Het GO! beantwoordde alle vragen schriftelijk en focust in de uiteenzetting op de hoofdlijnen. De schriftelijke vragen en antwoorden gaan als bijlage.

De bijlagen zijn te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

I. Uiteenzetting door het GO!

Koen Pelleriaux acht het belangrijk dat het GO!, dat zich een entiteit voelt van de Vlaamse overheid, zijn jaarverslag mag voorstellen in het parlement. Hij start met het toelichten van een aantal speerpunten.

1. Speerpunt 1: Vlaamse toetsen

Het GO! heeft over de Vlaamse toetsen een ander standpunt ingenomen dan de andere onderwijsverstrekkers. Het GO!-standpunt ligt veel dichterbij wat in het regeerakkoord staat.

In 2021 is hard gewerkt aan het standpunt. Het GO! is van mening dat de resultaten van een toets, waarbij een school zich kan vergelijken met een gemiddelde van gelijkaardige scholen, een wake-upcall kan zijn voor de school die het resultaat kan gebruiken om zich te verbeteren. Dat was voor het GO! het belangrijkste argument om een afwijkend standpunt in te nemen.

De spreker wijst ook op een aantal pedagogische en organisatorische aandachtspunten. Er waren adviezen van meerdere advocatenkantoren over het vermijden van rankings. Het GO! veronderstelt dat het in orde is, maar dat zal uit de praktijk blijken. Ook de Raad van State zal dat in het advies over het ontwerp van decreet bekijken, veronderstelt Koen Pelleriaux.

De kritiek dat de toetsen eenzijdig kunnen zijn, door enkel op bepaalde leerinhouden te focussen, maakt het risicovol, maar de leerinhouden kunnen op termijn uitgebreid worden. De klassenraad blijft soeverein in zijn beslissingen, benadrukt de spreker.

Binnen de Vlor werd eerst een minderheidsstandpunt ingenomen bij het advies naar aanleiding van de haalbaarheidsstudie. In oktober 2022 heeft het GO! tegen het Vlor-advies over het ontwerp van decreet Vlaamse Toetsen gestemd.

Het GO! gaat niet akkoord met het alternatief met een toetsendatabank, want de toetsen zijn onderling niet vergelijkbaar. Daardoor wordt de vergelijking van een school met een gelijkaardige school met een gelijkaardige populatie veel moeilijker.

2. Speerpunt 2: lerarentekort

Er waren belangrijke pogingen om het tij te doen keren, stelt de spreker. Er zijn minstens gedeeltelijke oplossingen, maar het is helaas nog onvoldoende.

Zowel in de onderwijs- als in de welzijnssector zijn er tekorten. Scholen klagen over twee zaken: het lerarentekort en de energiefacturen.

Het GO! stelt ook een aantal eigen initiatieven voor tegen het lerarentekort, waarvoor geen initiatieven van het beleid worden verwacht. Dat gaat bijvoorbeeld over planlast, welzijn en de kwaliteit van werving en aanvangsbegeleiding.

Planlast is volgens Koen Pelleriaux een moeilijk thema, want het is steeds afwegen wat noodzakelijk is en wat planlast. Er moet volgens hem gezocht worden naar een tussenweg, waarbij geaccepteerd wordt dat sommige zaken noodzakelijk zijn en door leerkrachten uitgevoerd worden. Maar dan blijft de vraag of de manier waarop het gebeurt ervoor kan zorgen dat de planlast voor de leerkracht geminimaliseerd wordt. De spreker verwijst naar SODA+, dat een systeem voor de beoordeling van attitudes van leerlingen op Smartschool heeft gezet. Dat is een systeem om met weinig planlast bepaalde zaken in kaart te brengen en de planlast te verminderen.

Er zijn ook een aantal blijvende knelpunten, zowel op de korte, middellange als lange termijn, aan het beleid voorgelegd. Deze elementen kwamen ook aan bod tijdens de hoorzitting over het lerarentekort (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1323/2). Dan gaat het over anciënniteit voor zijinstromers, het structureel omzetten van uren naar punten, het onbeperkt laten bijverdienen van leraren met pensioen, het herintegreren van langdurig zieken en laatstejaars van de lerarenopleiding laten coteachen met ervaren leerkrachten. Meer ruimte voor een flexibele arbeidsorganisatie en hr-beleid op school heeft betrekking op het decreet Rechtspositie. In het hoger onderwijs is er een belangrijke waterval, beklemtoont de spreker. Bijna 60 procent van de trajectstarters is geen generatiestudent, wat betekent dat ze al een ander traject hebben afgelegd in het Vlaamse hoger onderwijs. Dat leidt tot een minder robuuste instroom in het beroep, met onder andere een snellere uitstroom uit het beroep tot gevolg.

3. Speerpunt 3: transitie internaten en IPO's

Koen Pelleriaux noemt dit een extreem belangrijk dossier voor het GO!. De andere onderwijsverstrekkers hebben al jaren geleden internaten en IPO's overgedragen naar Welzijn. Dat kon omwille van de vzw-structuur van die instellingen. De instellingen van het GO! bleven bij Onderwijs, omdat ze deel bleven uitmaken van de rechtspersoon van het Gemeenschapsonderwijs.

In een eerste fase gaat de transitie over acht IPO's – die zeven dagen op zeven open zijn – en de bijbehorende internaten en Kastor. Er is gekeken naar de behoeften en beperkingen van de aanwezige jongeren om te bepalen of ze in een onderwijsinternaat terechtkunnen, dan wel best onderdak vinden in een instelling van het VAPH of in een instelling van Opgroeien.

De inschaling is gebeurd en een basissimulatie werd uitgevoerd over de middelen die de instellingen zouden krijgen in de financieringssystemen van Welzijn. Voor het GO! betekent dat een duidelijke toename van de middelen ten opzichte van de huidige situatie. In Welzijn is er een betere omkadering. Op 1 januari 2023 komt er mogelijk een voorlopige erkenning van de instellingen.

De tweede fase gaat over de instellingen waaraan geen IPO verbonden is en vijf dagen op zeven open zijn. Tegen maart 2023 wordt een zorgstrategische planning ingediend en in mei 2023 gebeuren de simulaties. Op 1 september 2023 moeten alle internaten buitengewoon onderwijs inkantelen in het beleidsdomein Welzijn.

De spreker kaart nog twee uitdagingen aan: personeel en infrastructuur. In het beleidsdomein Onderwijs waren de personeelsleden van de instellingen vastbenoemd, want ze maakten deel uit van de rechtspersoon Gemeenschapsonderwijs. Er werd een regeling afgesproken die erop neerkomt dat na de overgang van de instellingen van Onderwijs naar Welzijn de vastbenoemde personeelsleden door het GO! gedetacheerd worden naar de instellingen. AGODI zal het loon blijven

betalen, maar stuurt de factuur door naar het GO!, dat door Welzijn gesubsidieerd wordt om de instellingen te runnen.

Het knelpunt is dat er voor een vastbenoemd personeelslid geen middelen zijn om bijvoorbeeld bij ziekte een vervanger te betalen. In de private sector wordt een ziek personeelslid na een maand niet meer betaald door de voorziening, terwijl een vastbenoemd personeelslid door de instelling betaald blijft. Het geld komt dus niet vrij om een vervanger in dienst te nemen. Daar staat tegenover dat een vastbenoemde ook minder kost.

Daarnaast werken deze personeelsleden ook in een andere prestatieregeling, namelijk die van Onderwijs. Dat impliceert meer verlofdagen dan in de welzijnssector. De overheid stelt dat dat lokaal onderhandeld moet worden, maar dat is volgens Koen Pelleriaux niet mogelijk. Het is een knelpunt dat is blijven liggen.

Het tweede knelpunt is dat de regeling voor infrastructuur in Welzijn is gemaakt op maat van vzw's. Het VIPA geeft een subsidie die volgens de spreker niet slecht is. Via een formule wordt een financiële norm berekend en 60 procent daarvan wordt gesubsidieerd. De andere 40 procent moet de vzw zelf ophoesten. Aangezien het gebouw ook eigendom wordt, zijn er argumenten voor de regeling. Bovendien zijn de werkingsmiddelen voor de instelling niet slecht. De vzw's lenen het bedrag om hun aandeel van 40 procent te bekostigen en met de werkingsmiddelen betalen ze de lening af.

Het probleem is dat het Gemeenschapsonderwijs niet mag lenen, benadrukt de spreker, want het is deel van de overheid. Als de overheid leent, wordt ingeteerd op het ESR-saldo, wat in de vzw-sector niet het geval is.

Het geld dat het Gemeenschapsonderwijs krijgt van de overheid is bestemd voor onderwijsinstellingen. Maar de instellingen gaan nu over naar Welzijn. Bovendien mag een instelling niet omgevormd worden tot vzw, want de gebouwen zijn eigendom van de overheid. Dat betekent dat de eigen bijdrage van 40 procent problematisch is.

In het regeerakkoord staat dat onderzocht zal worden of het Gemeenschapsonderwijs leningen kan afsluiten. Koen Pelleriaux hoopt dat daar de oplossing te vinden is.

4. Speerpunt 4: strategisch plan GO! 2030

Met dit strategisch plan wil het GO! haar pedagogisch project realiseren, maar ook het leervermogen, de leermotivatie en de leerwinst verhogen. Uiteraard wil men ook de onderwijsdoelen realiseren.

De manier waarop is het gepersonaliseerd samen leren. Dat is volgens de spreker geen contradictie. Men moet er langzaam voor zorgen dat mensen hun leren zelf kunnen regelen en op het moment dat ze de school verlaten zelf in staat zijn om nieuwe zaken zelfregulerend te leren. Samen leren is belangrijk, stipt de spreker aan. In groep instructie geven is efficiënter. Leerlingen verschillen uiteraard en dus is doelgerichte differentiatie nodig.

Vervolgens gaat Koen Pelleriaux in op de ondersteunende voorwaarden. Daarbij stipt hij blended learning aan, namelijk digitaal lesmateriaal dat in de school wordt gebruikt, en het verschil met afstandslernen. De digitale bouwstenen zijn nodig, waarbij digitale content als een probleem wordt omschreven. Er zijn versterkte partnerschappen en een ecosysteem, wat gaat over samenwerking met Welzijn, VDAB en anderen.

In de scholen zijn een flexibele curriculumorganisatie, maar ook een meer flexibele inzet van leerkrachten en meer teamwork nodig.

De spreker wijst erop dat het strategisch plan van het GO! meer is dan papier. Het is realiteit in verschillende scholen, maar er zijn ook verschillende manieren om ertoe te komen. Sommige scholen realiseren het plan via het pad van de digitalisering, andere via nieuwe infrastructuur. Dat vereist van het schoolbeleid dat men bezig is met een integraal beleid. Via professionele leergemeenschappen moet worden samengewerkt, vanuit gedeeld leiderschap. Het GO! wil dat leerkrachten en scholen een onderzoekende houding aannemen en werken met geïnformeerde en wetenschappelijk bewezen praktijken.

5. Tot slot

5.1. Positieve trend

De stijgende leerlingcijfers van het GO! noemt de spreker positief. De stijging geldt voor alle onderdelen en is groter dan de nataliteit. Het marktaandeel is gestegen van 18,64 procent in schooljaar 2021-2022 naar 18,82 procent in schooljaar 2022-2023.

5.2. Knelpunten

5.2.1. *Waarborging vrije onderwijskeuze*

Elk jaar moet het GO! leerlingen weigeren door een gebrek aan capaciteit. Dat is dramatisch. Het aantal weigeringsattesten wordt geregistreerd. Een leerling kan in meerdere scholen een weigeringsattest krijgen, maar het is ook mogelijk dat een school weigert zonder formeel weigeringsattest te schrijven. Maar er is een stijgende trend van het aantal weigeringen. Dat is ook verontrustend voor het pedagogisch project van het GO!.

5.2.2. *Infrastructuur*

Koen Pelleriaux legt uit dat alle gebouwen van het GO! geklasseerd worden voor het dak, het buitenschrijnwerk, het sanitair, de gevel en de verwarming. Uit de databank blijkt dat er een probleem is met de infrastructuur. De huidige financiering is maar goed voor een zesde van de noden. De spreker merkt wel op dat die berekening werd gemaakt in 2019 of zelfs al 2018. Door de huidige prijzen voor bouwprojecten is het ondertussen nog veel slechter gesteld en de berekening houdt ook geen rekening met de toekomstige energienormen. Dat betekent dat de kwaliteit van de gebouwen snel achteruitgaat.

5.3. Vragen van de fracties

Koen Pelleriaux overloopt nog een aantal topics die meermaals aan bod kwamen in de vragen van de fracties.

5.3.1. *Stijgende energiekosten*

In 2019 gaf het GO! 28 miljoen euro uit aan energie. In 2021 was dat met 20 procent gestegen tot 33 miljoen euro. In 2022 zal het gaan om ongeveer 43 miljoen euro en de schatting is dat de energiekost in 2023 zal oplopen tot 72 miljoen euro.

De energiefactuur wordt betaald van de werkingsmiddelen. De werkingsmiddelen per leerling (het gemiddelde van alle onderwijsniveaus samen) stegen van 905,06

euro in 2019 tot 976,75 euro in 2022. Die stijging is niet in verhouding tot de stijging van de energiekost, merkt de spreker op.

De minister heeft een belangrijke injectie gegeven aan de scholen om de energiefactuur op te vangen, maar die blijft ver van de stijging van de kosten die de scholen ervaren.

5.3.2. *Duaal leren*

Het GO! stond altijd positief tegenover duaal leren, want er wordt gefocust op maatschappelijke waardering en kwaliteit.

Er zijn veel kansen voor duaal leren, maar ook een paar knelpunten. Het systeem is nogal rigide. Er blijft een negatieve connotatie en mensen die instromen, kunnen niet terug als hun mentor wegvalt.

In het volwassenenonderwijs is duidelijk interesse gebleken, maar daar is de administratieve belasting veel hoger. De regeling van duaal leren is sterk toegespitst op het leerplichtonderwijs, wat niet eenvoudig in te voeren is voor het volwassenonderwijs.

Wat de inkanteling van het dbso betreft, is het GO! voorstander van een inclusief onderwijssysteem. Het is goed dat de aanloopfase breed wordt uitgebouwd, zodat het duaal stelsel een volwaardig aanbod heeft voor alle leerlingen.

Als het systeem is uitgerold, wil het GO! nog kijken naar de randvoorwaarden. De spreker wijst ook nog op het belang van een goede onderwijsloopbaanbegeleiding voor alle onderwijsvormen en -niveaus.

5.3.3. *Interlevensbeschouwelijke dialoog*

Op dit moment lopen pilootprojecten in vier scholen in de regio Mechelen en twee in de regio Zuid-Oost-Vlaanderen. De leerkrachten van de verschillende levensbeschouwingen werken samen om het uur levensbeschouwing in de derde graad invulling te geven.

Het is een belangrijke verandering en in de derde graad worden nieuwe eindtermen ingevoerd, maar het GO! is van plan om dit verder uit te rollen.

5.3.4. *Eindtermen*

Het GO! werkt mee, samen met de andere onderwijsverstrekkers, aan de nieuwe eindtermen. De doelstelling blijft om samen eindtermen op te maken en voor te leggen aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement, met als timing ermee te starten in september 2023.

De eerste generatie leerlingen van de modernisering van het secundair onderwijs zit vandaag in het vierde jaar. Er moet dus iets gebeuren.

Er zit gigantisch veel werk in om samen met de onderwijsverstrekkers een gedragen voorstel te doen. Tegelijkertijd moeten de onderwijsverstrekkers ook hun leerplannen aanpassen en het zijn dezelfde mensen die dat moeten doen.

De Vlaamse Regering heeft de curriculumdossiers niet aanvaard. Daar moet aan gewerkt worden en ook dat gebeurt door dezelfde mensen van de pedagogische begeleidingsdienst. Ook de curriculumdossiers moeten geïntegreerd worden in het leerplan.

Voor de mensen die daarmee bezig zijn, is het bijna onmogelijk om te landen tegen 1 september, maakt de spreker duidelijk.

5.3.5. Overige vragen

Koen Pelleriaux sluit af met te zeggen dat de antwoorden op alle andere vragen schriftelijk bezorgd zullen worden.

II. Bespreking

1. Tussenkomsten van de leden

1.1. Elisabeth Meuleman

Elisabeth Meuleman gaat in op de transitie van de internaten en verwijst naar de instelling in Eine, die zou moeten sluiten en waarvoor men de financiële problemen op het vlak van infrastructuur aanhaalt. Zijn er kortetermijnoplossingen voor dergelijke dossiers?

Over de cijfers over de weigeringen wegens capaciteitstekorten vraagt de spreker of er zicht is op de regionale spreiding. Loopt de spreiding gelijk met de algemene capaciteitstekorten?

Het GO! is redelijk positief over duaal leren, maar de spreker verwijst naar een aantal kritische artikels. Iedereen is de principes van duaal leren genegen, maar het potentieel wordt niet optimaal benut omdat er te weinig werkgevers gevonden worden. Er is ook extra bezorgdheid over de meest kwetsbare groep jongeren. Zijn er volgens het GO! geen bijstellingen van het systeem nodig?

De spreker deelt de bezorgdheid over de eindtermen. Hoe kijkt het GO! naar het gebruik van de canon in het onderwijs, die in het voorjaar van 2023 verwacht wordt?

1.2. Kathleen Krekels

Kathleen Krekels focust op het aantal weigeringsattesten dat het GO! aflevert. Staat daar dan specifiek op dat het capaciteitstekort de reden is of staat er soms ook een andere reden op, waarbij ze redelijke aanpassingen als voorbeeld vermeldt?

1.3. Hannelore Goeman

Hannelore Goeman sluit zich aan bij de vraag van Elisabeth Meuleman over duaal leren.

Ze gaat vervolgens in op de eindtermen en verwijst naar de door Koen Pelleriaux geponeerde doelstelling om tegen september 2023 een pakket eindtermen aan te bieden. De spreker maakt zich zorgen over de manier van werken op dit moment. Hannelore Goeman betreurt de vernietiging van de eindtermen. Er is nu een overkoepelende commissie aan de slag die bestaat uit de onderwijsverstrekkers en waarbij de administratie een secretariaatsfunctie heeft. Op welke manier zijn het kabinet en de administratie verder betrokken bij het proces om een voorstel van eindtermen uit te werken? Ze noemt het een rare manier van werken dat het opstellen van eindtermen wordt uitbesteed aan de onderwijsverstrekkers.

Het parlement zal er het laatste woord over hebben, maar de spreker vindt het geen goede manier van werken om de uitvoerders van de eindtermen het laatste woord te geven over wat erin zal staan.

Hannelore Goeman gaat ook nog in op de ventilatie in scholen en of – na alle mooie beloftes van de minister in het parlement – er ook budgetten worden vrijgemaakt die zich vertalen in concrete projecten op het terrein.

1.4. Loes Vandromme

Loes Vandromme gaat in op de door Koen Pelleriaux aangehaalde grootste zorgen voor de scholen: het lerarentekort en de energiefacturen. De spreker is ook bezorgd over het borgen van de kwaliteit van het onderwijs.

Hoe ondersteunt het GO! scholen in datageletterdheid? Het GO! is voorstander van de Vlaamse toetsen, om scholen een spiegel te kunnen voorhouden. Loes Vandromme is van mening dat scholen eigenaar moeten worden van data die al beschikbaar zijn en daarmee aan de slag moeten gaan. Hoe kan men ervoor zorgen dat leerkrachten, directies en schoolbesturen datageletterdheidscompetenties en tijd hebben om ermee aan de slag te gaan?

1.5. Johan Danen

Johan Danen vraagt meer toelichting over de asbestveiligheid van de gebouwen. Enkele jaren geleden gebeurde een asbestinventarisatie. Het viel de spreker op dat veel scholen van het GO! op dat vlak problemen hebben. Het lijkt hem belangrijk dat dat als een belangrijk aspect wordt meegenomen.

De spreker vraagt ook of scholen worden begeleid op het vlak van een zuinige energiehuishouding. Het is begrijpelijk dat soms andere issues voorrang hebben op de energiehuishouding, maar het kan een taak zijn van een onderwijsnet om scholen wegwijs te maken. Volgens Johan Danen is met kleine investeringen veel winst te maken.

Elk jaar wordt het aandeel generatiestudenten in de lerarenopleiding kleiner. Heeft het GO! suggesties om dat tegen te gaan?

1.6. Koen Daniëls

Koen Daniëls wijst er vooreerst op dat de canon op dit moment nog een blanco blad is. Hij stelt vast dat een andere onderwijskoepel daarover de pedagogische begeleidingsdienst al aan het werk heeft gezet.

De spreker is van mening dat de gebouwenmonitor van het GO! heel belangrijk is. Hierdoor kan men inschatten wat men eerst moet doen en met het grootst mogelijke rendement.

Koen Daniëls stelt vast dat de cijfers over de werkingsmiddelen per leerling in het jaarverslag niet overeenstemmen met de cijfers die in de inleidende uiteenzetting werden vermeld.

In de geconsolideerde jaarrekening neemt het balanstotaal voor centrale diensten en scholengroepen toe, maar het personeelsbestand van de centrale diensten daalt wel stevig, van 224 in 2011 naar 120 in 2021. De spreker vraagt naar meer duiding hierover. Gaat het om duurdere profielen?

In de structuur van het GO! zijn er de scholen, de scholengroepen en de centrale diensten. De scholengroepen hebben een speciaal statuut en zijn relatief autonoom. De spreker hoort steeds meer vragen bij het beleid dat daar wordt gevoerd, zowel over het financieel beleid als het personeelsbeleid. Er is blijkbaar terughoudendheid om dat te melden. Ontvangt Koen Pelleriaux ook die signalen? Gebeuren er audits?

Door het lerarentekort is er een strijd voor elke leerkracht tussen de scholen. Als mensen vertrekken door het hr-beleid heeft dat een effect op het geheel. Daarom wijst Koen Daniëls op het beleid van de scholengroepen.

Het gebrek aan respect voor de leerkracht, zowel door de directie, de ouders als de leerlingen, is een belangrijke reden waarom leerkrachten uitvallen. Er werd verwezen naar SODA+. Wordt dat platform uitgerold binnen het GO!?

Wat doet het GO! zelf om planlast te schrappen?

Hoe kijkt het GO! naar de eigen afgestudeerden? Probeert men zicht te krijgen op de mate waarin leerlingen van het GO! voorbereid zijn op het hoger onderwijs of de arbeidsmarkt? Gebeurt een terugkoppeling met de lerarenopleiding over de mate waarin de nieuwe leerkrachten klaar zijn voor de opdracht?

Koen Daniëls doet de oproep aan de inrichtende machten van de internaten om ook zelf het personeel goed in te lichten. Hierdoor kan de onzekerheid weggenomen worden.

Vervolgens gaat de spreker in op de prioriteiten van de pedagogische begeleiding. Welke prioriteiten worden nu gelegd?

In het jaarverslag staan plannetjes van nieuwe schoolgebouwen. De spreker is benieuwd naar de beschikbare klasoppervlakte. Er werd verwezen naar het aantal leerlingen dat geweigerd moet worden en de nood aan capaciteit. Als scholen gebouwd worden met veel vrije, open ruimte is er netto minder ruimte voor leerlingen. Er zijn normen voor schoolgebouwen, maar volgens de spreker kunnen er meer plaatsen gecreëerd worden.

1.7. Jan Laeremans

Jan Laeremans hoort vanop de werkvloer van een internaat dat er nog geen extra middelen van Welzijn zijn. Waarin worden de extra middelen juist geïnvesteerd?

1.8. Jean-Jacques De Gucht

Jean-Jacques De Gucht vraagt op welke manier het GO! actief zoekt naar samenwerking tussen het beroeps- en technisch onderwijs en het bedrijfsleven. Ziet men daarin op termijn een besparing voor bepaalde programma's en werktuigen?

Er is nu een overkoepelende commissie voor de eindtermen, maar de spreker vraagt in welke mate men er zeker van kan zijn dat bepaalde onderwijsverstrekkers op het einde van de rit niet opnieuw aan de alarmbel trekken.

Het GO! schetst volgens de spreker een doemscenario voor de gebouwen. Zijn er prognoses over de extra middelen die nodig zijn om het gebouwenpark op een normaal niveau te brengen?

Wat is de stand van zaken wat betreft zonnepanelen op de huidige gebouwen? Hoe wordt dat opgevolgd?

De interlevensbeschouwelijke dialoog heeft wat vertraging opgelopen. Wanneer worden verdere stappen verwacht? Hoe werden de proefprojecten geëvalueerd?

2. Antwoorden van Koen Pelleriaux

Koen Pelleriaux meent dat de problemen van het internaat in Eine gewoon opgelost moeten worden. Er is een zorgcontinuïteit voor de kinderen en de inrichter moet daar een oplossing voor vinden. De centrale diensten van het GO! zijn daarmee bezig, maar hij weet nog niet welke oplossing het finaal zal worden. Het is ook nog niet duidelijk of de kinderen op dezelfde plaats zullen kunnen blijven.

Eigenlijk beschikt het fonds over weinig geld om het infrastructureel probleem op te lossen, stelt de spreker. De oplossing kan niet komen van de huidige middelen van het GO!, want die moeten worden besteed aan onderwijs. Als de instellingen overgaan naar Welzijn, zijn het geen onderwijsinstellingen meer.

Beleidsmatig lijkt het de gemakkelijkste oplossing dat het GO! dezelfde maatregelen kan nemen als de andere onderwijsverstrekkers en daarvoor geld kan lenen.

Het Gemeenschapsonderwijs moet neutraal zijn. Het is voor de spreker dan ook moeilijk om in te gaan op een politiek zwaarwichtig dossier als de canon.

Principieel heeft het parlement het recht om eindtermen op te leggen. Als het parlement op een bepaald ogenblik beslist om iets in de eindtermen te zetten, is dat zo.

Er kunnen andere redenen zijn om een weigeringsattest te geven dan de capaciteit, zegt de spreker, maar de vermelde cijfers gingen over de door de scholen gerapporteerde weigeringen wegens plaatstekort. Hij beseft dat de manier waarop de problematiek in kaart wordt gebracht zijn inhoudelijke limieten heeft, maar er is geen betere meting mogelijk. Het is enerzijds dus best mogelijk dat een leerling twee weigeringsattesten heeft, maar anderzijds is het ook mogelijk dat een leerling in de feiten geweigerd is, maar zonder weigeringsattest te krijgen. Het is dus moeilijk om een exact cijfer mee te geven. Op basis van zijn waarnemingen kan Koen Pelleriaux wel stellen dat in het GO! het aantal weigeringen toeneemt.

Het marktaandeel van het GO! in Brussel daalt een klein beetje, alleen omdat de scholen vol zitten. Ook in Leuven ziet de spreker deze evolutie.

De spreker ziet ook dat er voor duaal leren problemen zijn die en cours de route opgelost moeten worden. Het aantal leerlingen in duaal leren bereikte niet de gehoopte stijging. Er zijn heel veel punctuele klachten, maar die zijn volgens de spreker geen politiek issue en moeten gewoon opgelost worden. De klacht over de kappersassistent is een relatief eenvoudig probleem. Ze kunnen in de tweede graad alleen winkelbediende volgen en dus stage lopen in een winkel. Theoretisch is er niks mis mee dat iemand die later kapper wil worden een stage loopt in een winkel. Maar de leerlingen zijn daar niet zo in geïnteresseerd, want ze willen kapper worden.

Er zijn te weinig plaatsen en voor bedrijven zijn er ook een aantal vereisten. Ze moeten bijvoorbeeld in de databank van het Departement WSE terecht komen en kunnen die erkenning ook verliezen. Dat is zo gewild, want het is wat strenger dan bij het dbso. De spreker benadrukt nog eens dat het naar zijn aanvoelen vooral punctuele problemen zijn die en cours de route opgelost moeten worden.

Koen Pelleriaux verwijst naar de mededeling aan de Vlaamse Regering over de overkoepelende ontwikkelcommissie voor de eindtermen. Daarin staat dat er twee leden zijn per onderwijsaanbieder en twee voor de administratie. Maar deze overkoepelende commissie stuurt werk door naar de subcommissies per basiscompetentie. Dat zijn dezelfde commissies als voorheen. De overkoepelende commissie heeft nu wel meer te zeggen en beslissingsmacht.

Het was de klacht dat door het optellen van de zestien verschillende subcommissies het geheel overladen was. De spreker is van mening dat de subcommissie voor sleutelcompetentie 6 wel een beetje overdreven had.

Uiteindelijk moet de Vlaamse Regering wel een ontwerp van decreet goedkeuren en dat voorleggen aan het Vlaams Parlement, stelt de spreker.

Over datageletterdheid en het borgen van de kwaliteit van toetsen zegt de spreker dat het GO! onder andere volgende zaken doet. Enerzijds wordt de onderzoekende houding bij schoolteams (directies en leerkrachten) gestimuleerd. Zo biedt de PBD opleidingen, professionaliseringsinitiatieven en veranderingstrajecten aan om de datageletterdheid te verhogen. Anderzijds wordt binnen het GO! erg geïnvesteerd in het verzamelen, beheeren en ontsluiten van data (via een dashboard) om op het niveau van het net, de scholengroepen en de scholen de onderwijskwaliteit te monitoren. Zo wil men de scholen ondersteunen om evidence-informed beleid te voeren. De cijfers die het Departement Onderwijs en Vorming aanlevert, worden verder verwerkt voor alle scholen.

Het GO! controleert hoe de leerlingen het doen in het hoger onderwijs, geeft de spreker mee. Voor de 26 scholengroepen wordt de 'time to graduate' als parameter opgevolgd.

In dat kader pikt Koen Pelleriaux ook in op de centrale toetsen. Datageletterdheid wordt soms gebruikt om er vanaf te geraken, meent de spreker. Wat aan scholen ter beschikking wordt gesteld, is niet heel complex. Er wordt het gemiddelde van de leerlingen van een school gegeven. Daarnaast wordt het gemiddelde gegeven van scholen met een gelijkaardig profiel en gelijkaardige leerlingen. Het GO! wil vooral dat de scholen daarover reflecteren.

Loes Vandromme vult aan dat voor haar datageletterdheid meer is dan het begrijpen van data. Het gaat ook om wat gebeurt met de resultaten, wat een goede visie is om de vastgestelde problematieken aan te pakken en te borgen wat goed is. Dat is veel moeilijker dan het lezen van data.

Koen Pelleriaux wil daarom een deel van het werk centraal doen. Bijvoorbeeld bij de uitrol van het strategisch plan wil het GO! weten welke scholen het, gelet op hun populatie, beter of slechter doen op de centrale toetsen. Men wil nagaan wat goed of minder goed werkt. Het GO! rekent voor een deel op die gegevens om de analyse te kunnen doen. Deze analyse kan dan met de scholen gedeeld worden, ter ondersteuning van hun kwaliteitsbeleid.

Er is een asbestplan met OVAM, licht de spreker toe. Sommige projecten voor de verwijdering van asbest zijn heel duur. Er zijn twee scholen met asbest in het stucwerk, maar het is heel duur om dat te verwijderen. Voor die projecten overlegt het GO! met OVAM of een aparte financieringslijn mogelijk is die losstaat van de gewone financieringslijn om de sites asbestvrij te maken. Het GO! geeft nog altijd asbestopleidingen met fondsen voor navorming.

Energiezuinigheid is belangrijk voor het GO!, benadrukt Koen Pelleriaux. Alle meters staan op het ruimtelijk plan van de gebouwen. Nu wordt bekeken welke meter voor welke gebouwen dient. Het verbruik per meterpunt wordt ingelezen in de databank van de infrastructuur om het verbruik per gebouwencluster na te gaan.

Over de werkingsmiddelen per leerling zegt de spreker dat in de presentatie gemiddelde cijfers werden opgenomen en in het jaarverslag de dotaties per niveau uitgesplitst worden.

Over de stijging van het balanstotaal en de daling van het aantal medewerkers zegt Koen Pelleriaux dat het GO! – omdat bepaalde profielen niet te vinden zijn op de arbeidsmarkt – consultants inhuurt als zelfstandige. Hij merkt nog op dat meer dan 90 procent van het balanstotaal naar infrastructuur gaat.

SODA+ wordt niet opgelegd aan de scholen. Het bijzonder decreet stelt dat de pedagogische verantwoordelijkheid bij de scholen ligt. Sommige scholen tekenen daarop in. Het is wel een voorbeeld van intelligent informatiseren om de planlast echt te verminderen. Een van de elementen van SODA+ is op tijd naar school komen. Dat is een attitude en er kan aan de leraar gevraagd worden om dat te registreren voor elke leerling. Maar in Smartschool worden de onwettige afwezigheden en het te laat komen al geregistreerd. Door intelligent te informatiseren, kan veel bereikt worden.

Koen Daniëls merkt nog op dat de besturen van de internaten wel al bezig zijn met de transitie maar dat het personeel dat niet noodzakelijk weet. Dat maakt mensen soms ongerust, dus is een goede informatiedoorstroming noodzakelijk.

Koen Pelleriaux beaamt dat informatiedoorstroming belangrijk is. Dat is niet gemakkelijk, want tijdens de onderhandelingen verandert er nog veel en door fragmentaire informatie te geven op vragen ontstaat veel verwarring.

De spreker betwist dat het GO! minder leerlingen per vierkante meter zou hebben. Ook niet in de nieuwe gebouwen, want die beantwoorden aan de fysieke normen. Andere scholen hebben gangen, merkt hij nog op, en in oude scholen gebruikt het leerkrachtenteam die ook.

De IPO's gaan van Onderwijs over naar Welzijn. Op dit ogenblik krijgen zij nog niet meer middelen, want de overgang is nog niet rond. In het transitiejaar krijgen de IPO's nog projectgelden, die lager zijn dan de inschattingen voor het definitieve systeem.

Jan Laeremans heeft de indruk dat de personeelsleden niet altijd op de hoogte zijn en dat valse verwachtingen werden gecreëerd. Er wordt volgens hem te weinig gecommuniceerd naar de personeelsleden.

Koen Pelleriaux benadrukt dat de voorbije maanden al veel informatie is gedeeld, maar beseft dat verdere informatiedoorstroom in dit dossier belangrijk zal blijven, zeker ten aanzien van de personeelsleden, en dat de personeelsleden meegenomen moeten worden in de transitie. Op dit moment is de definitieve financiering van Welzijn nog niet van toepassing.

Het GO! probeert samen te werken met bedrijven, maar dat gaat project per project. Het doel is gebouwen en machines te delen.

De spreker schetst dat het GO! samenwerkt met de zonnelingen van VEKA. Er lopen op dat vlak verschillende projecten. VEKA geeft geld om de zonnepanelen aan te kopen en de terugbetaling gebeurt met de minderuitgaven voor energie.

Bij het tot stand komen van het huidige bijzonder decreet werd een zeer confederaal model gemaakt, waarbij de scholengroepen heel veel impact en een grote vrijheid hebben. De marge van de centrale diensten is klein en kan enkel op basis van negatieve rapporten van de onderwijsinspectie ingrijpen. Koen Pelleriaux probeert klachten op een informele manier op te lossen, maar rechtstreeks ingrijpen is beperkt tot negatieve inspectieverslagen en negatieve verslagen van het college van accountants.

Karolien GROSEMANS,
voorzitter

Kathleen KREKELS
Hilâl YALÇIN
Hannelore GOEMAN,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGODI	Agentschap voor Onderwijsdiensten
dbso	deeltijds beroepssecundair onderwijs
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
GO!	onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
IPO	internaat met permanente openstelling
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
PBD	pedagogische begeleidingsdienst
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEKA	Vlaams Energie- en Klimaatagentschap
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
WSE	Werk en Sociale Economie (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)